

Андрій Голод
завідувач кафедри туризму
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського,
м. Львів

Ірина Оленич
доцентка кафедри туризму
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського,
м. Львів

Соломія Коротошин
студентка факультету туризму
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського,
м. Львів

СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ВИДИ ТУРИЗМУ У СТРУКТУРІ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

Туристична освіта в сучасних умовах стає вагомим чинником підвищення якості туристичних послуг в контексті забезпечення їх відповідності міжнародним стандартам і очікуванням споживачів. Однак для досягнення максимальної ефективності підготовки кваліфікованих кадрів для сфери туризму слід акцентувати увагу на більш прогресивному розумінні туристичної освіти – як освіти впродовж життя.

Сучасні фахівці у сфері туризму повинні не лише вміти працювати в умовах невизначеності та вирішувати складні професійні завдання, а й мати здатність до організації спеціалізованих видів туризму та форм туристичного обслуговування. Останнім часом актуалізується також питання підвищення доступності туристичних destinations та послуг для широкого кола споживачів, яка теж може бути гарантована в контексті розвитку спеціалізованих видів туризму та програм турів.

Спеціалізований туризм визначають як тимчасовий виїзд особи з місця проживання з метою подорожі, що є спеціалізованою щодо загальноприйнятих (оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових), без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від'їжджає. Класифікація видів спеціалізованого туризму передбачає виділення окремих сегментів ринку туристичного продукту за такою ознакою як головна мета подорожі, які є більш спеціалізованими щодо широких сегментів [3].

У контексті забезпечення права на академічну мобільність здобувачів та викладачів може здійснюватися освітній туризм, який традиційно вважають подорожжю за кордон з метою навчання, яка поєднується із рекреацією та позанавчальною пізнавальною активністю.

Під час освітнього туру люди підвищують кваліфікацію, обмінюються досвідом із зарубіжними колегами, вдосконалюють знання іноземної мови, розкривають свої таланти, проводять наукові дослідження, знаходять для себе нові перспективи, про які не замислювалися раніше. Очевидно, що освітні тури мають безліч переваг і дають потужний поштовх інтелектуальному розвитку і кар'єрному росту [5].

Спорідненим із освітнім є науковий туризм, метою якого є участь у наукових заходах, програмах, проведенні досліджень, зокрема у вигляді експедицій. У такому сенсі науковий туризм як напрям професійної діяльності науковців може трактуватися також як діловий туризм. Участь у наукових заходах, міжнародних наукових проектах є одним із напрямів інтернаціоналізації освітньої діяльності закладів вищої освіти і невід'ємним складником реалізації освітніх програм.

Більшість закладів вищої освіти України, де ведеться підготовка за спеціальністю «Туризм» розробили освітні програми, в яких, особливо на бакалаврському рівні, важливе місце посідають спеціалізовані види туризму.

Для прикладу, освітня програма рівня вищої освіти «Бакалавр» спеціальності 242 «Туризм», що розроблена у

ЛДУФК ім. І. Боберського, містить таку інтегральну компетентність як здатність комплексно розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як у процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризується комплексністю та невизначеністю умов [1].

З метою формування цієї, а також низки загальних і спеціальних компетентностей в освітній програмі передбачено вивчення таких обов'язкових освітніх компонентів як спортивний туризм, сільський та екологічний туризм, олімпійський туризм, культурний та етнічний туризм.

У блоці вибіркових дисциплін студентам пропуються для вибору інші навчальні дисципліни, спрямовані на поглиблення знань і вмінь щодо організації спеціалізованих видів туризму – геотуризм, гастрономічний туризм, релігійний туризм, лікувально-оздоровчий туризм та ін.

Важливими передумовами інтеграції спеціалізованих видів туризму у структуру освітніх програм є неперервність туристичної освіти і забезпечення міжкультурної взаємодії у процесі її реалізації.

На думку В. Федорченка, неперервна туристична освіта має базуватися на гуманістичній філософії й забезпечувати особистісно орієнтовану та професійно спрямовану освітньо-виховну діяльність [4]. Водночас, як слушно зазначає І. Писаревський, міжкультурний характер діяльності в туристичній сфері вимагає від її фахівців наявності додаткових умінь – розуміти уявлення й думки представників інших культур, корегувати свою поведінку, переборювати конфлікти в процесі комунікації, визнавати право на існування різних цінностей і норм [2].

З огляду на викладене вище, можна виокремити такі основні проблеми туристичної освіти в контексті міжкультурної взаємодії:

– відповідність компетентностей випускників актуальним вимогам міжнародного ринку праці;

- створення умов для стажування здобувачів вищої освіти за кордоном;
- вивчення іноземних мов на необхідному для ефективної комунікації в міжнародному середовищі рівні;
- організація фахової вищої освіти для іноземців;
- залучення іноземних фахівців для викладання та удосконалення освітніх програм туристичного профілю;
- забезпечення можливостей для дуальної освіти [6].

Отже, спеціалізовані види туризму посідають вагоме місце у структурі освітніх програм спеціальності «Туризм», формуючи цінні для сучасного фахівця компетентності, що дадуть змогу ефективно працювати над відновленням туристичної сфери України у посткризовий період з урахуванням інноваційних напрямів розвитку туризму.

Література:

1. Освітня програма рівня вищої освіти «Бакалавр» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм». Львів, ЛДУФК ім. І. Боберського, 2022. URL: <https://cutt.ly/o1Jw8xC>
2. Писаревський І.М. Професійно-комунікативна компетентність (в туризмі): підручник. Харків : ХНАМГ, 2010. 230 с.
3. Теоретичні засади спеціалізованого туризму. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/andreeva.htm
4. Федорченко В.К. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ., 2005. URL: https://tourlib.net/aref_tourism/fedorchenko.htm
5. Що таке освітній туризм і кому він підходить. URL: <https://karandash.ua/ua/articles/chto-takoe-obrazovatelnyj-turizm-i-komu-podhodit/>
6. Holod A., Nykyha O. Tourism education as a sphere of intercultural communication. *Project approach in the didactic process of universities – international dimension*. 2021. № III (V). Łódź: PIKTOR Szlaski i Sobczak Spółka Jawna. P. 115–124.